

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
MICHAL BOBEK IŠVADA,
pateikta 2017 m. sausio 26 d.¹

Byla C-13/16

**Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvalde
priēš
Rīgas pašvaldības SIA „Rīgas satiksme“**

(Augstākā tiesa, Administratīvo lietu departaments (Aukščiausiojo Teismo administracinių bylų skyrius, Latvija) prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Asmens duomenys — Teisėtas duomenų tvarkymas — Direktyvos 95/46/EB 7 straipsnio f punktas — Taikymo sritis ir sąlygos — Pareiga arba galėjimas tvarkyti asmens duomenis — Tvarkymo dėl teisėtų interesų, kurių siekia duomenų valdytojas arba trečioji šalis, sąvoka“

I. Įvadas

1. Rygoje taksi vairuotojas sustabdė savo automobilį kelkraštyje. Pro šalį važiuojant bendrovės *Rīgas satiksme* (kasacinio proceso šalis pagrindinėje byloje) troleibusui, taksi keleivis staiga atidarė dureles. Įvyko susidūrimas ir buvo apgadintas troleibusas. *Rīgas satiksme* kreipėsi į policiją (toliau – kasatorė pagrindinėje byloje) su prašymu atskleisti keleivio tapatybę. *Rīgas satiksme* ketino pareikšti jam civilinį ieškinį dėl žalos atlyginimo už apgadintą troleibusą. Policija pareiškėjai nurodė tik keleivio vardą ir pavardę. Ji atsisakė nurodyti jo identifikavimo kodą ir adresą.

2. Atsižvelgdamas į šias faktines aplinkybes, prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas klausia, ar Direktyvos 95/46/EB (toliau – direktyva)² 7 straipsnio f punkte nustatyta pareiga atskleisti visus asmens duomenis, kurie būtini tam, kad administracinį nusižengimą, kaip įtariama, padariusiam asmeniui būtų pareikštas civilinis ieškiny. Be to, jis klausia, ar atsakymas į šį klausimą būtų kitoks, jeigu tas asmuo būtų nepilnametis.

1 — Originalo kalba: anglų.

2 — 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995, p. 31; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 15 t., p. 355).

II. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

1. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija

3. 7 straipsnyje nurodyta, kad „kiekvienas asmuo turi teisę į tai, kad būtų gerbiamas jo privatus ir šeimos gyvenimas, būsto neliečiamybė ir komunikacijos slaptumas“.

4. 8 straipsnis išdėstytas taip:

„1. Kiekvienas turi teisę į savo asmens duomenų apsaugą.

2. Tokie duomenys turi būti tinkamai tvarkomi ir naudojami tik konkrečioms tikslams ir tik atitinkamam asmeniui sutikus ar kitais įstatymo nustatytais teisėtais pagrindais. Kiekvienas turi teisę susipažinti su surinktais jo asmens duomenimis bei į tai, kad jie būtų ištaisomi.

3. Nepriklausoma institucija kontroliuoja, kaip laikomasi šių taisyklių.“

2. Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo

5. SESV 16 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „kiekvienas asmuo turi teisę į savo asmens duomenų apsaugą“.

3. Direktyva 95/46 dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo

6. 2 straipsnyje nustatytos šioje direktyvoje vartojamų sąvokų apibrėžtys.

„a) „asmens duomenys“ reiškia bet kurią informaciją, susijusią su asmeniu (duomenų subjektu), kurio tapatybė yra nustatyta arba gali būti nustatyta; asmuo, kurio tapatybė gali būti nustatyta, yra tas asmuo, kurio tapatybė gali būti nustatyta tiesiogiai ar netiesiogiai, ypač pasinaudojus nurodytu asmens identifikavimo kodu arba vienu ar keliais to asmens fizinei, fiziologinei, protinei, ekonominei, kultūrinei ar socialinei tapatybei būdingais veiksniais;

b) „asmens duomenų tvarkymas“ (tvarkymas) reiškia bet kurią operaciją ar operacijų rinkinį, automatiniais arba neautomatiniais būdais atliekamus su asmens duomenimis, kaip antai: rinkimas, užrašymas, rūšiavimas, saugojimas, adaptavimas ar keitimas, atgaminimas, paieška, naudojimas, atskleidimas perduodant, platinant ar kitu būdu padarant juos prieinamus, išdėstymas reikiama tvarka ar sujungimas derinant, blokavimas, trynimas ar naikinimas;

<...>

f) „trečioji šalis“ reiškia bet kurį fizinį ar juridinį asmenį, valstybės valdžios instituciją, agentūrą ar bet kurį kitą organą, nesantį duomenų subjektu, duomenų valdytoju ar duomenų tvarkytoju, arba tokiu asmeniu, kuriam leidžiama tvarkyti duomenis, tiesiogiai įgaliotam duomenų valdytojo ar duomenų tvarkytojo;

<...>“

7. II skyriaus 5 straipsnyje „Bendrosios asmens duomenų tvarkymo teisėtumo taisyklės“ numatyta: „Kiek leidžia šio skyriaus nuostatos, valstybės narės tiksliau apibrėžia sąlygas, kuriomis asmens duomenų tvarkymas yra teisėtas.“

8. 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta: „Valstybės narės numato, kad asmens duomenys turi būti:

<...>

c) adekvatūs, susiję ir savo apimtimi neviršijantys tikslų, kuriems jie renkami ir (arba) vėliau tvarkomi;

<...>“

9. 7 straipsnyje įtvirtinta: „Valstybės narės numato, kad asmens duomenis galima tvarkyti tik tuo atveju, jeigu:

a) duomenų subjektas yra nedviprasmiškai davęs sutikimą;

b) tvarkyti reikia vykdant sutartį, kurią duomenų subjektas yra sudaręs kaip viena iš šalių, arba duomenų subjekto reikalavimu norint imtis priemonių prieš sudarant sutartį;

c) tvarkyti reikia vykdant teisinę prievolę, kuri privaloma duomenų valdytojui;

d) tvarkyti reikia norint apsaugoti gyvybinius duomenų subjekto interesus;

e) tvarkyti reikia vykdant užduotį, atliekamą visuomenės labui, arba įgyvendinant oficialius įgaliojimus, suteiktus duomenų valdytojui arba trečiajai šaliai, kuriai atskleidžiami duomenys; arba

f) tvarkyti reikia dėl teisėtų interesų, kurių siekia duomenų valdytojas arba trečioji šalis ([trečiosios] šalys), [kuriai (-ioms)] atskleidžiami duomenys, išskyrus atvejus, kai duomenų subjekto, kuriam pagal 1 straipsnio 1 dalį reikalinga apsauga, teisės ir laisvės yra viršesnės nei šie interesai.“

10. 8 straipsnyje numatytas principinis draudimas tvarkyti ypatingų kategorijų duomenis, kaip antai asmens duomenis, kurie atskleidžia rasinę ar etninę kilmę, politines, religines ar filosofines pažiūras, tačiau jame numatyta įvairių išimčių.

11. Visų pirma 8 straipsnio 2 dalies e punkte nustatyta, kad draudimas netaikomas, jeigu „tvarkomi tokie duomenys, <...> kurie yra reikalingi nustatyti, įvykdyti ar apginti teisinius ieškinius“.

12. 8 straipsnio 5 dalyje nustatyta:

„<...> Valstybės narės gali numatyti, kad duomenys, susiję su administracinėmis sankcijomis ar teismo sprendimais civilinėse bylose, turi būti tvarkomi kontroliuojant oficialiai valdžios institucijai.“

13. 8 straipsnio 7 dalyje išdėstyta: „Valstybės narės apibrėžia sąlygas, kuriomis gali būti tvarkomas nacionalinis asmens identifikavimo kodas ar bet kuris kitas bendrojo taikymo žymuo tapatybei nustatyti.“

14. 14 straipsnyje suformuluota: „Valstybės narės suteikia duomenų subjektui teisę:

a) bent 7 straipsnio e ir f punktuose nurodytais atvejais [remiantis] privalomu teisėtu pagrindu, susijusiu su jo konkrečia padėtimi, prieštarauti duomenų apie jį tvarkymui, išskyrus, kai nacionaliniai įstatymai nustato kitaip. Kai prieštaraujama pagrįstai, tvarkant duomenų valdytojo iniciatyva, tokie duomenys neb gali būti toliau tvarkomi.

<...>“

15. Ši direktyva panaikinta Reglamentu (ES) 2016/679 (toliau – naujasis reglamentas)³. Jis įsigaliojo 2016 m. gegužės 24 d. Tačiau naujasis reglamentas bus taikomas tik nuo 2018 m. gegužės 25 d.

B. Nacionalinė teisė

16. *Fizisko personu datu aizsardzības likums* (Asmens duomenų apsaugos įstatymas) 7 straipsnio formuluotė panaši į direktyvos 7 straipsnį. Jame numatyta, kad asmens duomenis galima tvarkyti, jeigu įstatyme nenumatyta kitaip, tik tuo atveju, kai tenkinama bent viena iš toliau nurodytų sąlygų:

- 1) duomenų subjektas yra davęs sutikimą;
- 2) tvarkyti duomenis reikia vykdant iš duomenų subjekto sudarytos sutarties kylančius įsipareigojimus arba to reikia siekiant sudaryti atitinkamą sutartį duomenų subjekto prašymu;
- 3) tvarkyti duomenis reikia vykdant duomenų valdytojui nustatytą teisinę prievolę;
- 4) tvarkyti duomenis reikia norint apsaugoti gyvybinius duomenų subjekto interesus, įskaitant gyvybę ir sveikatą;
- 5) tvarkyti duomenis reikia vykdant visuomenės intereso užduotį arba įgyvendinant duomenų valdytojui arba trečiajai šaliai, kuriai atskleidžiami duomenys, suteiktus viešosios valdžios įgaliojimus;
- 6) tvarkyti duomenis reikia dėl teisėtų interesų, kurių siekia duomenų valdytojas arba trečioji šalis, kuriai atskleidžiami duomenys, tačiau nepažeidžiant duomenų subjekto pagrindinių teisių ir laisvių.

III. Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

17. 2012 m. gruodžio mėn. Rygoje įvyko kelių eismo įvykis. Taksi vairuotojas kelkraštyje sustabdė automobilį. Pro šalį važiuojant bendrovės *Rīgas satiksme* troleibusui, taksi keleivis atidarė dureles, jomis kliudė ir apgadino troleibusą. Dėl eismo įvykio pradėtas tyrimas administracine tvarka. Parengta ataskaita, kurioje konstatuota, kad buvo padarytas administracinis teisės pažeidimas.

18. *Rīgas satiksme*, manydama, jog dėl šio eismo įvykio kaltas taksi vairuotojas, iš pradžių žalos atlyginimo reikalavo iš draudimo bendrovės, kurioje buvo apdrausta taksi savininko civilinė atsakomybė. Tačiau draudimo bendrovė nurodė *Rīgas satiksme* nemokėsianti jokie žalos atlyginimo, nes dėl šio eismo įvykio kaltas ne taksi vairuotojas, o keleivis, todėl *Rīgas satiksme* jam gali pareikšti reikalavimus civiline tvarka.

19. *Rīgas satiksme* kreipėsi į *Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Satiksmes administratīvo pārkāpumu izskatīšanas birojs* (Rygos apskrities viešosios tvarkos policijos kelių eismo administracinių pažeidimų skyrius; toliau – policija). Bendrovė paprašė pateikti informaciją apie asmenį, kuris dėl eismo įvykio nubaustas administracine tvarka. Konkrečiai ji prašė nurodyti taksi keleivio vardą ir pavardę, asmens tapatybės dokumento numerį ir adresą, taip pat pateikti dokumentų, kuriuose išdėstyti taksi vairuotojo ir keleivio eismo įvykio aplinkybių paaiškinimai, kopijas. *Rīgas satiksme* policijai nurodė, kad prašoma informacija bus naudojama tik civiline tvarka reiškiant reikalavimus šiam asmeniui.

3 — 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016, p. 1).

20. Policija *Rīgas satiksme* prašymā patenkino tik iš dalies. Ji nurodē taksi keleivio vardā ir pavardē, tačiau atsisakē nurodyti jo asmens tapatybēs dokumento numerį ir adresā. Taip pat policija nepateikē bendrovei *Rīgas satiksme* su eismo įvykiu susijusių asmenų paaiškinimų.

21. Sprendimą policija grindē tuo, kad administracinēs bylos, kuriā išnagrinėjus skiriamos nuobaudos, dokumentus gali gauti tik šios bylos šalys. *Rīgas satiksme* nėra bylos šalis. Be to, *Datu valsts inspekcija* (Latvijos duomenų apsaugos inspekcija) draudžia teikti informacijā apie privačių asmenų asmens tapatybēs dokumento numerį ir adresā.

22. Vadovaujantis *Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeks* (Latvijos administracinių teisēs pažeidimų kodeksas) 261 straipsniu, administracinėje byloje, kuriā išnagrinėjus skiriama nuobauda, asmeniui jo prašymu gali būti suteiktas nukentėjusiojo statusas. *Rīgas satiksme* nepasinaudojo teise įgyti nukentėjusiojo statusā šioje administracinėje byloje.

23. *Rīgas satiksme* policijos sprendimą, kiek juo atsisakyta atskleisti taksi keleivio asmens tapatybēs dokumento numerį ir adresā, apskundē administracine tvarka.

24. 2014 m. gegužēs 16 d. sprendimu *Administratīvā rajona tiesa* (Administracinis apylinkēs teismas) patenkino *Rīgas satiksme* skundā. Teismas įpareigojo policiją pateikti pareiškime nurodytā informacijā – taksi keleivio asmens tapatybēs dokumento numerį ir adresā.

25. Policija šį teismo sprendimą kasacine tvarka apskundē *Augstākā tiesa* (Aukščiausiasis Teismas, Latvija) – šioje byloje prašymā priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Prašymā priimti prejudicinį sprendimą pateikēs teismas pirma kreipėsi į Latvijos duomenų apsaugos inspekciją. Ši nurodē, kad šiuo konkrečiu atveju duomenys negali būti teikiami remiantis Asmens duomenų apsaugos įstatymo 7 straipsnio 6 dalimi, nes Administracinių teisēs pažeidimų kodekse nustatyta, kuriems fiziniams ar juridiniams asmenims policija gali siųsti su byla susijusią informacijā. Todėl asmens duomenys, susiję su administracine byla, kuriā išnagrinėjus skiriamos nuobaudos, gali būti atskleidžiami tik vadovaujantis šio straipsnio 3 ir 5 dalimis. Be to, minėto įstatymo 7 straipsniu duomenų valdytojas (šiuo atveju – policija) nėra *įpareigotas* tvarkyti duomenų – jam tiesiog *leidžiama* tai daryti.

26. Latvijos duomenų apsaugos inspekcija taip pat nurodē, kad *Rīgas satiksme* informacijā galėjo gauti kitais būdais: pateikti pagrįstā prašymā *Iedzīvotāju reģistrs* (Gyventojų registras) arba remdamasi *Civilprocesa likums* (Latvijos civilinio proceso kodeksas) 98, 99 ir 100 straipsniais kreiptis į teismus dėl įrodymų išreikalavimo. Atitinkamas teismas gali įpareigoti policiją atskleisti *Rīgas satiksme* asmens duomenis, kurie šiai bendrovei reikalingi, kad atitinkamam asmeniui galėtų pareikšti civilinį ieškinį.

27. Prašymā priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonų dėl Latvijos duomenų apsaugos inspekcijos nurodytų alternatyvių asmens duomenų gavimo būdų. Jeigu Gyventojų registru pateiktame prašyme nurodoma tik taksi keleivio vardas ir pavardē, gali būti, kad tokį vardā ir pavardē turi daugelis žmonių. Tada atitinkamā asmenį galima nustatyti tik pagal papildomus duomenis, kaip prašoma nagrinėjamoje byloje (asmens tapatybēs dokumento numerį ir adresā). Be to, Latvijos duomenų apsaugos inspekcija nurodē Civilinio proceso kodekso nuostatas dėl įrodymų išreikalavimo. Civilinio proceso kodekso 128 straipsnyje numatyta, kad pateikiant prašymā būtina nurodyti atsakovo vardā, pavardē ir asmens tapatybēs dokumento numerį (jei žinomas), taip pat jo deklaruotā gyvenamąją vietā ir registre nurodytā papildomā adresā, o jeigu jie nežinomi, adresā dokumentams įteikti. Todėl pareiškėjas turėtų žinoti bent jau atsakovo gyvenamąją vietā.

28. Prašymā priimti prejudicinį sprendimą pateikēs teismas tvirtina, kad kiti būdai būtiniems asmens duomenims gauti yra neaiškūs arba neveiksmingi. Tad dėl teisėtų *Rīgas satiksme* interesų jai gali reikėti prašomus asmens duomenis gauti iš policijos.

29. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl 7 straipsnio f punkto sąvokos „reikia“ [būtina] aiškinimo; jo nuomone, šis aiškinimas turi lemiamą reikšmę šios bylos baigčiai.

30. Todėl *Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments* (Aukščiausiasis Teismas (Administracinių bylų skyrius), Latvija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo 7 straipsnio f punkte esanti frazė „tvarkyti reikia dėl teisėtų interesų, kurių siekia <...> trečioji šalis ([trečiosios] šalys), [kuriai (-ioms)] atskleidžiami duomenys“ aiškintina taip, kad nacionalinė policija privalo *Rīgas satiksme* perduoti asmens duomenis, kurių ši prašo siekdama pareikšti civilinį ieškinį? Ar atsakymui į klausimą turi įtakos tai, kad, kaip matyti iš bylos aplinkybių, taksi keleivis, kurio asmens duomenis pageidauja gauti *Rīgas satiksme*, eismo įvykio metu buvo nepilnametis?“

31. Rašytines pastabas pateikė *Rīgas satiksme*, Komisija ir Čekijos, Ispanijos, Latvijos, Austrijos ir Portugalijos vyriausybės. 2016 m. lapkričio 24 d. surengtame teismo posėdyje Komisija ir Latvijos vyriausybė pateikė žodines pastabas.

IV. Vertinimas

32. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar pagal direktyvą duomenų valdytojui tenka pareiga atskleisti duomenis, iš kurių galima nustatyti administracinį nusizengimą, kaip įtariama, padariusio asmens tapatybę, kad pareiškėjas galėtų pareikšti civilinį ieškinį.

33. Mano trumpas atsakymas į šį konkretų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo užduotą klausimą yra „ne“. Pačioje direktyvoje tokia pareiga nenumatyta. Joje numatytas tik galėjimas (sutikimo ar leidimo prasme) tai daryti, jeigu yra tam tikrų elementų visuma. *Galėjimas* atlikti tam tikrą veiksmą pagal teisės aktus priskiriamas kitai kategorijai nei *pareiga* atlikti tokį veiksmą.

34. Tačiau atsižvelgiant į šios bylos faktines aplinkybes klausimas yra platesnis. Bent jau iš dalies, tai yra tiek, kiek tai susiję su faktiškai pateikta informacija, Teisingumo Teismo prašoma nustatyti direktyvos 7 straipsnio f punkto taikymo sąlygas ir asmens duomenų, kuriuos duomenų prašantis subjektas gali gauti taikydamas šią nuostatą, pobūdį ir apimtį.

35. Todėl šios išvados struktūra yra tokia. Pirma, paaiškinsiu, kodėl, mano manymu, informacija disponuojančiam subjektui iš direktyvos nekyla pareiga atskleisti (A dalis). Antra, kad šioje byloje galėčiau išsamiai ir naudingai atsakyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, pasiūlysiu direktyvos 7 straipsnio f punkto taikymo sąlygas ir asmens duomenų, kuriuos galima atskleisti, jeigu sąlygos tenkinamos, apimtį (B dalis).

A. Dėl pareigos atskleisti

36. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, ar taikant direktyvos 7 straipsnio f punktą asmens duomenis *būtina* atskleisti, kad būtų galima pareikšti civilinį ieškinį. Kitaip tariant, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar pačioje direktyvoje nustatyta pareiga atskleisti tokius asmens duomenis.

37. Mano manymu, pačioje direktyvoje tokia pareiga nenumatyta. Tai vienareikšmiškai matyti iš direktyvos teksto, struktūros ir paties jos tikslo.

38. Pradedant nuo direktyvos struktūros ir logikos, pagrindinė taisyklė, kuria grindžiama direktyva, yra tai, kad asmens duomenys apskritai *neturėtų* būti tvarkomi ir būtų galima užtikrinti aukšto lygio teisės į privatų gyvenimą apsaugą⁴. Asmens duomenų tvarkymas, atsižvelgiant į jo pobūdį, turi išlikti ne taisyklė, o išimtis.

39. Tai atspindi ir 7 straipsnis. Šiame straipsnyje pateiktas pagrindinės taisyklės išimčių sąrašas, pagal kurį tvarkymas yra teisėtas esant tam tikroms griežtai suformuluotoms sąlygoms. Todėl 7 straipsnyje numatytos situacijos yra bendros taisyklės išimtys.

40. Atsižvelgiant į šias aplinkybes akivaizdu, kad 7 straipsnio tekstas turi būti suprantamas ne kaip pareiga, o tiesiog kaip galėjimas arba galimybė tvarkyti asmens duomenis, kai faktinė situacija atitinka vieną iš teisės nuostatomis įtvirtintų išimčių. Šiame straipsnyje nustatyta: „Valstybės narės numato, kad asmens duomenis *galima* tvarkyti *tik tuo atveju, jeigu* <...>“⁵ Iš tokios formuluotės, kuri vartojama ir kitose kalbinėse versijose⁶, aiškiai matyti, kad 7 straipsnio išimtys iš tikrųjų yra išimtys. Jų negalima aiškinti kaip pareigos tvarkyti asmens duomenis.

41. Tai, kad bent jau kai kurios 7 straipsnio išimtys yra taikomos tiesiogiai⁷, ankstesnės išvados nekeičia. Jos nesukuria *per se* nei teisės gauti informaciją tiems, kurie jos prašo, nei susijusios pareigos ją atskleisti tiems, kurie ja disponuoja. Tiksliau tariant, 7 straipsnyje numatytos bendrosios taisyklės, pagal kurias duomenų tvarkytojas gali nustatyti, kada, ar, kaip ir kiek jis *gali* tvarkyti įgytus asmens duomenis.

42. Galiausiai bendras direktyvos tikslas yra nustatyti bendras asmens duomenų tvarkymo Sąjungoje ribas arba apribojimus. Konkretūs individualūs tvarkymo pagrindai ir motyvai paprastai būna nustatyti nacionalinėje teisėje arba kituose Sąjungos teisės aktuose. Kitaip tariant, direktyvoje numatytas ne duomenų tvarkymo skatinimas, o ribojimas.

43. Tad iš direktyvos teksto, struktūros, logikos ir tikslo gana akivaizdžiai matyti, jog direktyvos 7 straipsnio f punktas negali būti aiškinamas taip, kad jame numatyta *pareiga* atskleisti asmens duomenis.

44. Be to, platesniu sisteminiu ir subsidiarumo aspektu būtų galima pažymėti, kad panaši struktūra tikrai nėra reta kitose Sąjungos teisės srityse, kuriose Sąjungos antrinės teisės aktai yra tiesiogiai arba netiesiogiai susiję su asmens duomenimis.

45. Pavyzdžiui, Direktyvoje 2002/58/EB dėl privatumo ir elektroninių ryšių⁸, kuri papildė Direktyvą 95/46 elektroninių ryšių sektoriuje, taip pat nėra nustatyta pareiga atskleisti. Sprendime *Promusicae* Teisingumo Teismas išaiškino, kad pirmąją direktyva valstybėms narėms nei draudžiama, nei jos įpareigojamos nustatyti pareigą atskleisti asmens duomenis vykstant civiliniam procesui⁹. Todėl sprendimą turi priimti valstybės narės. Tai nėra būtina Sąjungos teisės pasekmė.

4 — Žr., pavyzdžiui, 2011 m. lapkričio 24 d. Sprendimą *Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito* (C-468/10 ir C-469/10, EU:C:2011:777, 25 punktas) ir 2014 m. gegužės 13 d. Sprendimą *Google Spain ir Google* (C-131/12, EU:C:2014:317, 66 punktas).

5 — Išskirta mano.

6 — Pavyzdžiui, „<...> le traitement de données à caractère personnel ne peut être effectué que si <...>“ prancūzų k.; „<...> die Verarbeitung personenbezogener Daten lediglich erfolgen darf <...>“ vokiečių k.; „<...> il trattamento dei dati personali può essere effettuato soltanto quando <...>“ italų k.; „<...> el tratamiento de datos personales sólo puede efectuarse si <...>“ ispanų k.; „<...> zpracování osobních údajů může být provedeno pouze pokud <...>“ čekų k.

7 — Žr. dėl 7 straipsnio f punkto 2011 m. lapkričio 24 d. Sprendimą *Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito* (C-468/10 ir C-469/10, EU:C:2011:777, 52 punktas); dėl 7 straipsnio c ir e punktų – 2003 m. gegužės 20 d. Sprendimą *Österreichischer Rundfunk ir kt.* (C-465/00, C-138/01 ir C-139/01, EU:C:2003:294, 99–101 punktai).

8 — 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (OL L 201, 2002, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 514).

9 — Žr. 2008 m. sausio 29 d. Sprendimą (C-275/06, EU:C:2008:54, 54–55 punktai).

46. Panašiai Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad kitose direktyvose¹⁰, kurios susijusios su asmens duomenimis, tačiau jomis iš esmės siekiama užtikrinti veiksmingą intelektinės nuosavybės apsaugą informacinėje visuomenėje¹¹, taip pat nenumatytas reikalavimas valstybėms narėms nustatyti pareigą teikti asmens duomenis, kad būtų užtikrinta veiksminga autorių teisių apsauga vykstant civiliniam procesui¹².

B. Dėl galėjimo atskleisti

47. Kaip nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, *Rīgas satiksme* iš tikrųjų gavo *kai kuriuos* asmens duomenis: atitinkamo asmens vardą ir pavardę. Likusi jos prašymo dalis nebuvo patenkinta. Darytina prielaida, kad tai padaryta remiantis nacionaline teise.

48. Todėl kyla svarbus klausimas, ar faktiškai atskleistų asmens duomenų pateikimas buvo suderinamas su direktyvos 7 straipsniu.

49. Vis dėlto reikėtų pabrėžti, kad toliau šioje išvadoje nagrinėjamas *galėjimas* atskleisti asmens duomenis tokioje faktinėje situacijoje, kuri nagrinėjama pagrindinėje byloje, *su sąlyga*, jog nacionalinėje teisėje numatytas tokio atskleidimo teisinis pagrindas. Kitaip tariant, kokios asmens duomenų atskleidimo ribos nustatytos Sąjungos teisės aktais tokioje situacijoje? Jeigu nacionalinėje teisėje numatytas asmens duomenų atskleidimas panašioje situacijoje, ar toks atskleidimas suderinamas su direktyvos 7 straipsnio f punktu?

50. Mano manymu, tokioje situacijoje, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, tokios apimties ir dydžio asmens duomenų atskleidimas, kuris nukentėjusiajai šaliai leistų pareikšti civilinį ieškinį, yra visiškai suderinamas su 7 straipsnio f punktu.

51. Todėl šioje dalyje, pirma, pagal direktyvą išnagrinėsiu tinkamą teisinį pagrindą tvarkyti asmens duomenis susiklosčius panašiai faktinei situacijai. Antra, pasiūlysiu direktyvos 7 straipsnio f punkto taikymo sąlygas. Trečia, ši atvejį įvertinsiu atsižvelgdamas į tas sąlygas.

1. Dėl tinkamo teisinio pagrindo pagal direktyvos 7 straipsnį

52. Pirminis klausimas, aptartas tiek rašytinėse, tiek žodinėse pastabose – kuris direktyvos 7 straipsnio punktas turėtų būti taikomas tokioje faktinėje situacijoje, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje.

53. Dauguma šalių ir į bylą įstojusių šalių rėmėsi 7 straipsnio f punktu, kurį nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Tačiau Austrijos vyriausybė rašytinėse pastabose tvirtino, kad direktyvos 7 straipsnio f punktas nėra tinkamas teisinis pagrindas net ir siekiant pareikšti civilinį ieškinį. Taip yra dėl to, kad, kaip tvirtina ši vyriausybė, jame nustatytas per daug abstraktus ir netikslus duomenų tvarkymo pagrindas. Todėl jis negali pateisinti tokio teisės į duomenų apsaugą pažeidimo.

10 — Žr. 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (OL L 178, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 25 t., p. 399); 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 167, 2001, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 230); 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo (OL L 157, 2004, p. 45; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 2 t., p. 32).

11 — Visų pirma Teisingumo Teismas akcentavo, kad šiomis direktyvomis užtikrinama pramoninės nuosavybės apsauga negali turėti įtakos asmens duomenų apsaugos reikalavimams ir poreikiui suderinti skirtingų pagrindinių teisių apsaugos reikalavimus: žr. 2008 m. sausio 29 d. Sprendimą *Promusicae* (C-275/06, EU:C:2008:54, 57 ir 65 punktai).

12 — Žr. 2008 m. sausio 29 d. Sprendimą *Promusicae* (C-275/06, EU:C:2008:54, 70 punktas).

54. Komisijos rašytinėse pastabose buvo akcentuojamas 7 straipsnio f punktas. Tačiau kalbėdama posėdyje ji taip pat nurodė, kad duomenų tvarkymui, kuris nagrinėjamas pagrindinėje byloje, gali būti taikomas direktyvos 7 straipsnio c arba e punktas.

55. Direktyvos 7 straipsnyje nustatyti skirtingi teisėto duomenų tvarkymo teisiniai pagrindai išskiriant šešis atvejus. Kad šiuos duomenis būtų galima tvarkyti, jie turi būti priskiriami bent vienai iš 7 straipsnio situacijų. Tačiau akivaizdu, kad šių nuostatų taikymo sritis ir loginis pagrindas skiriasi.

56. Vertinant plačiau ir abstrakčiau, 7 straipsnyje numatytos trijų rūšių išimtys, kai asmens duomenų tvarkymas yra teisėtas: pirma, kai duomenų subjektas yra davęs sutikimą (7 straipsnio a punktas), antra, kai daroma prielaida, kad valdytojas arba trečiosios šalys turi teisėtų interesų (7 straipsnio b–e punktai), trečia, kai priešingi teisėti interesai turi būti ne tik nustatyti, bet ir būti svarbesni už duomenų subjekto interesus arba teises ir laisves (7 straipsnio f punktas).

57. Todėl reikia pripažinti, kad 7 straipsnio f punkto taikymo sritis yra platesnė nei 7 straipsnio c arba e punkto. Pirmajame **nėra** nustatyta konkrečių teisinių arba faktinių aplinkybių ir jis suformuluotas gana abstrakčiai. Tačiau jo taikymas griežtesnis, nes jam būtinas faktinis valdytojo arba trečiosios šalies teisėtų interesų, kurie yra viršesni už duomenų subjekto interesus, buvimas, bet jis neprivalomas taikant 7 straipsnio c arba e punktą.

58. Nesileidžiant į mokslines diskusijas, akcentuoti du aspektai. Pirma, 7 straipsnio išimtys nėra nesuderinamos tarpusavyje. Todėl vienai faktinei situacijai gali būti taikomos dvi, o gal ir visos trys išimtys¹³. Antra, nepaisant šiek tiek skirtingos formuluotės, praktinis jų taikymo skirtumas tikriausiai bus gana nedidelis, jeigu bus aiškiai suformuluotas ir įtikimas teisėtas interesas.

59. Atsižvelgdamas į šiuos apribojimus, tačiau sutikdamas su nacionaliniu teismu, kuris yra išsamiai susipažinęs su visomis faktinėmis bylos aplinkybėmis ir nacionalinės teisės normomis, kaip tai pateikta jo klausime, ir nurodo direktyvos 7 straipsnio f punktą kaip taikomą išimtį, manau, kad Teisingumo Teismas turėtų remtis tokiu pagrindu.

2. Dėl direktyvos 7 straipsnio f punkto sąlygų ir taikymo srities

60. 7 straipsnio f punkte įtvirtintos dvi kumuliacinės sąlygos. Jos turi būti tenkinamos abi, kad asmens duomenų tvarkymas būtų teisėtas: pirma, asmens duomenų tvarkymas siekiant duomenų valdytojo arba trečiųjų šalių, kurioms duomenys atskleidžiami, *teisėtų interesų* turi būti *būtinai*. Antra, pagrindinės duomenų subjekto teisės ir laisvės neturi būti *svarbesnės* už šiuos interesus¹⁴.

61. Antroji sąlyga skirta egzistuojantiems interesams derinti. Pirmąją didaktiniais tikslais iš tiesų galima padalyti į dvi smulkesnes sąlygas: viena vertus, paties teisėto intereso, kita vertus, tvarkymo būtinybės, kuri susijusi su proporcingumo kontrole.

62. Todėl tam, kad būtų galima taikyti 7 straipsnio f punktą, būtini trys elementai: turi egzistuoti teisėtas interesas, pagrindžiantis tvarkymą (a), šis interesas turi būti viršesnis už duomenų subjekto teises ir interesus (interesų derinimas) (b) ir tvarkymas turi būti reikalingas siekiant teisėtų interesų (c).

13 — Naujajame reglamente ši sąlyga suformuluota dar tiksliau. Direktyvos 7 straipsnį pakeičiančioje 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta: „Duomenų tvarkymas yra teisėtas tik tuo atveju, jeigu taikoma *bent viena* iš šių sąlygų <...>“ (išskirta mano)

14 — Žr. 2011 m. lapkričio 24 d. Sprendimą *Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito* (C-468/10 ir C-469/10, EU:C:2011:777, 38 punktas).

a) *Teisētas intereses*

63. Pirma, tvarkymas pagal direktyvos 7 straipsnio f punktą galimas tik tada, jeigu duomenų valdytojas arba trečioji šalis turi teisėtų interesų.

64. Direktyvoje teisėtų interesų apibrėžtis nepateikta¹⁵. Todėl nustatyti, ar yra teisėtas tikslas, kuris galėtų pateisinti kišimasi į privatų gyvenimą, turi duomenų valdytojas arba tvarkytojas, prižiūrimas nacionalinių teismų.

65. Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad teisėti interesai yra skaidrumas¹⁶ arba turto, sveikatos ir šeimos gyvenimo apsauga¹⁷. Teisėtų interesų sąvoka yra gana lanksti ir gali apimti kitas aplinkybes. Man nekyla jokių abejonių, kad trečiosios šalies interesas gauti asmeninės informacijos apie jos turtą sugadinusį asmenį, kad galėtų pareikšti jam reikalavimą atlyginti žalą, gali būti kvalifikuojamas kaip teisėtas interesas.

b) *Interesų derinimas*

66. Antroji sąlyga susijusi su dviejų priešingų interesų – duomenų subjekto interesų ir teisių¹⁸ ir valdytojo arba trečiųjų šalių interesų – derinimu. Derinimo reikalavimas akivaizdžiai matyti tiek iš 7 straipsnio f punkto, tiek iš direktyvos teisėkūros istorijos. Kalbant apie šios direktyvos tekstą, 7 straipsnio f punkte numatytas reikalavimas, kad paties duomenų subjekto teisėti interesai būtų derinami su teisėtais valdytojo arba trečiosios šalies interesais. Teisėkūros istorija patvirtina, kad interesų derinimas buvo numatytas, nors ir kiek kitokiais būdais, jau pradiniam Komisijos pasiūlyme¹⁹ ir po pirmojo Europos Parlamento svarstymo iš dalies pakeistame pasiūlyme²⁰.

67. Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad taikant 7 straipsnio f punktą turi būti palyginamos priešingos teisės ir interesai. Būtina atsižvelgti į duomenų subjekto teisių, kurias jis turi pagal Chartijos 7 ir 8 straipsnius, svarbą²¹. Toks derinimas turi būti atliekamas kiekvienu konkrečiu atveju²².

68. Teisingą 7 straipsnio f punkto taikymą lemia derinimas. Būtent šis veiksmas 7 straipsnio f dalį visiškai išskiria iš kitų 7 straipsnio nuostatų. Jo taikymas visada priklauso nuo konkretaus atvejo aplinkybių. Būtent dėl šių priežasčių Teisingumo Teismas yra pažymėjęs, kad valstybės narės tam tikrų asmens duomenų kategorijų atžvilgiu gali numatyti galutinį priešingų teisių ir interesų palyginimo rezultatą tik jeigu konkrečiu atveju, kuriam būdingos specifinės aplinkybės, galima pasiekti kitokį rezultatą²³.

15 — Žr. 29 straipsnio duomenų apsaugos darbo grupės Nuomonę Nr. 06/2014 „Dėl duomenų valdytojo teisėtų interesų sąvokos pagal Direktyvos 95/46/EB 7 straipsnį“ (844/14/EN WP 217).

16 — 2010 m. lapkričio 9 d. Sprendimas *Volker und Markus Schecke ir Eifert* (C-92/09 ir C-93/09, EU:C:2010:662, 77 punktą).

17 — 2014 m. gruodžio 11 d. Sprendimas *Ryneš* (C-212/13, EU:C:2014:2428, 34 punktą).

18 — Keliomis direktyvos nuostatomis siekiama ginti duomenų subjektą – nustačius pareigą jam arba jai teikti informaciją (10 ir 11 straipsniai) arba teisę susipažinti su savo duomenimis (12 straipsnis). 14 straipsnyje konkrečiai numatyta duomenų subjekto teisė „bent 7 straipsnio e ir f punktuose nurodytais atvejais privalomu teisėtu pagrindu, susijusiu su jo konkrečia padėtimi, prieštarauti duomenų apie jį tvarkymui“.

19 — Pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos dėl asmenų apsaugos tvarkant duomenis, KOM(90) 314 galutinis.

20 — Iš dalies pakeistas pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, KOM(92) 422 galutinis.

21 — 2011 m. lapkričio 24 d. Sprendimas *Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito* (C-468/10 ir C-469/10, EU:C:2011:777, 38 ir 40 punktai), 2014 m. gegužės 13 d. Sprendimas *Google Spain ir Google* (C-131/12, EU:C:2014:317, 74 punktą).

22 — 2011 m. lapkričio 24 d. Sprendimas *Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito* (C-468/10 ir C-469/10, EU:C:2011:777, 40 punktą).

23 — 2011 m. lapkričio 24 d. Sprendimas *Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito* (C-468/10 ir C-469/10, EU:C:2011:777, 47 punktą) ir 2016 m. spalio 19 d. Sprendimas *Breyer* (C-582/14, EU:C:2016:779, 62 punktą).

69. Norint šį derinimą atlikti prasmingai, visų pirma reikėtų tinkamai atsižvelgti į prašomų duomenų pobūdį ir jautrumą, jų viešumo lygį²⁴ ir padaryto pažeidimo sunkumą. Vienas iš galimų elementų, į kurių reikia atsižvelgti atliekant derinimą ir kuris aktualus šiuo atveju, yra duomenų subjekto amžius.

c) *Būtinumas*

70. Dėl būtinumo arba tam tikra prasme elementaraus proporcingumo Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad nukrypimai nuo asmens duomenų apsaugos ir jos apribojimai neturi viršyti to, kas yra griežtai būtina²⁵. Todėl duomenų, kuriuos galima tvarkyti, pobūdis ir kiekis negali viršyti to, kas būtina siekiant nurodytų teisėtų interesų.

71. Proporcingumo nagrinėjimas yra tikslų ir pasirinktų priemonių santykio įvertinimas. Pasirinktos priemonės negali viršyti to, kas yra reikalinga. Tačiau tokia logika taikytina ir atvirkščiai: priemonėmis turi būti galima pasiekti nustatytą tikslą.

72. Praktiškai duomenų valdytojas, vertindamas būtinumą, turi dvi galimybes. Jis arba atsisako atskleisti *bet kurią* informaciją, arba, jeigu nusprendžia tvarkyti tokią informaciją, privalo suteikti *visą* informaciją, kuri *būtina* norint pasiekti atitinkamų teisėtų interesų²⁶.

73. Pirma, direktyvos 6 straipsnio 1 dalies c punkte ir 28 konstatuojamojoje dalyje reikalaujama, kad asmens duomenys būtų adekvatūs, susiję ir pagal savo apimtį neviršijantys tikslų, kuriems jie renkami, taip pat ir vėliau, kai jie tvarkomi²⁷. Taigi iš šių nuostatų matyti, kad atskleidžiami duomenys taip pat turi būti *adekvatūs ir susiję* su teisėtų interesų realizavimu.

74. Antra, logiška, kad reikia protingai vertinti duomenis, kuriuos faktiškai reikėtų tvarkyti. Duomenų prašantiems subjektams turėtų būti suteikiama naudinga ir aktuali informacija, kuri jiems būtina *ir* pakankama siekiant teisėtų interesų, kad nereikėtų teikti prašymo kitam subjektui, kuris taip pat gali disponuoti tokia informacija.

75. Kalbant metaforiškai, būtinumo kriterijaus taikymas teisėto intereso siekimo neturi paversti kafkiška lobio paieška, labai panašia į televizijos žaidimo „Fort Boyard“ seriją, kai dalyviams tenka eiti iš kambario į kambarį renkant dalines užuominas, kurios jiems galop leistų išsiaiškinti, kur jie turėtų patekti.

76. Galiausiai reikėtų pakartoti, kad tiksli atskleistinų duomenų apimtis turi būti apibrėžta nacionalinėje teisėje. Žinoma, nacionalinėje teisėje gali būti numatytas ir tik dalinis atskleidimas, kuris pats savaime būtų nepakankamas. Tokia galimybė iš tikrųjų yra. Tai, kad nacionalinės teisės akte nėra aptarti praktiniai aspektai, automatiškai nereiškia, jog jis nesuderinamas su Sąjungos teise, su sąlyga, kad toks teisės aktas yra priimtas reguliavimo srityje, už kurią atsako valstybės narės. Todėl manytina, kad pagal direktyvos 7 straipsnio f punktą *nėra draudžiama* atskleisti visą būtiną informaciją, kuri reikalinga veiksmingai siekiant teisėto tikslo, jeigu tenkinamos kitos sąlygos.

24 — 2011 m. lapkričio 24 d. Sprendimas *Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito* (C-468/10 ir C-469/10, EU:C:2011:777, 44 punktas).

25 — 2010 m. lapkričio 9 d. Sprendimas *Volker und Markus Schecke ir Eifert* (C-92/09 ir C-93/09, EU:C:2010:662, 86 punktas) ir 2014 m. gruodžio 11 d. Sprendimas *Ryneš* (C-212/13, EU:C:2014:2428, 28 punktas).

26 — Logiška manyti, kad šiomis dviem galimybėmis bus galima pasinaudoti ir tada, kai duomenys bus tvarkomi bet kuriais kitais 7 straipsnyje nustatytais pagrindais.

27 — Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad 6 straipsnio 1 dalies c punktas yra taikomas tiesiogiai (2003 m. gegužės 20 d. Sprendimas *Österreichischer Rundfunk ir kt.* (C-465/00, C-138/01 ir C-139/01, EU:C:2003:294, 99–101 punktai).

3. Dėl taikymo nagrinėjamu atveju

77. Pateikęs bendrą analizės struktūrą, grįžtu prie nagrinėjamo atvejo ir primenu, kad galiausiai sprendimą visgi turi priimti nacionalinis teismas, nes jis yra išsamiai susipažinęs su faktinėmis aplinkybėmis ir nacionaline teise.

78. *Rīgas Satiksme* reikalavo, kad policija bendrovei pateiktų taksi keleivio adresą ir asmens tapatybės dokumento numerį, kurie reikalingi civiliniam ieškiniui dėl patirtos žalos atlyginimo pareikšti.

79. Pirma, kaip teisingai tvirtina Čekijos, Ispanijos ir Portugalijos vyriausybės, teisinio reikalavimo pareiškimas, kaip pagrindinėje byloje, yra teisėtas interesas, numatytas 7 straipsnio f punkte.

80. Tą patvirtina ir direktyvos 8 straipsnio 2 dalies e punktas, kuriame numatyta galimybė tvarkyti tam tikrus neskelbtinus duomenis, jeigu „tvarkomi tokie duomenys, <...> kurie yra reikalingi nustatyti, įvykdyti ar apginti teisinius ieškinius“. Jeigu teisės kreiptis į teismą įgyvendinimas gali pateisinti neskelbtinų duomenų tvarkymą pagal 8 straipsnį, nematau priežasčių, kodėl jis *a fortiori* negali būti laikomas teisėtu interesu, pateisinančiu neįautrių duomenų tvarkymą pagal 7 straipsnio f punktą. Toks aiškinimas sietinas ir su pragmatišku požiūriu į direktyvą atsižvelgiant į kitus antrinės teisės aktus (minėtus pirmiau), kuriais siekiama privatumo ir veiksmingos teisinės apsaugos pusiausvyros²⁸.

81. Antra, dėl interesų derinimo apskritai nematau priežasčių, kodėl su pagrindinėmis teisėmis susiję duomenų subjekto interesai turėtų būti viršesni už konkretų teisėtą nukentėjusiosios šalies siekį pareikšti civilinį ieškinį. Galbūt, atsižvelgiant į šias aplinkybes, verta pažymėti, kad viskas, ko prašo *Rīgas Satiksme*, iš tiesų tėra galimybė iškelti civilinę bylą teisme. Todėl pats atskleidimas iškart niekaip net nepakeis duomenų subjekto teisinės padėties.

82. Tačiau, kaip teisingai pažymėjo Portugalijos vyriausybė, būtent šiame derinimo etape reikėtų atsižvelgti į duomenų subjekto amžių.

83. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš tiesų klausia, kiek svarbu yra tai, kad eismo įvykio momentu taksi keleivis buvo nepilnametis. Mano manymu, be to, atsižvelgiant į konkrečias šios bylos aplinkybes, tai nėra svarbu.

84. Apskritai aplinkybė, kad duomenų subjektas – nepilnametis, yra vienas iš veiksnių, į kurį iš tiesų reikėtų atsižvelgti derinant interesus. Tačiau ypatingas dėmesys ir sustiprinta nepilnamečių vaikų apsauga turėtų turėti akivaizdžią sąsają su tvarkomų duomenų rūšimi. Jeigu nėra nustatyta, kaip būtent atskleidimas šiuo konkrečiu atveju galėtų kelti grėsmę, pavyzdžiui, fizinei ar psichinei vaiko raidai, nematau pagrindo, kodėl turėtų būti atleidiama nuo civilinės atsakomybės dėl to, kad žala buvo padaryta nepilnamečio.

85. Galiausiai, jeigu derinant interesus duomenų subjekto interesai nėra laikomi viršesniais už asmens duomenis prašančių atskleisti asmenų interesus, kyla paskutinis klausimas dėl atskleistinos informacijos būtinumo ir apimties.

86. Ir vėl nustatyti, kuris nacionalinėje teisėje numatytas teisinis pagrindas pateisina tokį atskleidimą, turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Nustačius tokį pagrindą, pagal direktyvos 7 straipsnio f punkto „būtinumo“ kriterijų, mano manymu, tikrai nedraudžiama atskleisti visos informacijos, kuri reikalinga civiliniam ieškiniui pareikšti pagal Latvijos teisę.

28 — Žr. šios išvados 46 punktą ir 10–12 išnašas.

87. Latvijos vyriausybė tvirtino, jog pagal nustovėjusią teismų praktiką užtikrinant pagrindinę teisę į privatumą reikalaujama, kad asmens duomenų apsaugos išimtys ir su tuo susiję apribojimai būtų ribojami tik tuo, kas būtina. Latvijos vyriausybė pripažino, kad yra kitų būdų gauti papildomų duomenų, bet sutiko, jog vardo ir pavardės tikriausiai nepakanka tam, kad būtų pasinaudota teise kreiptis į teismą, todėl tai įvertinti pavedė nacionaliniam teismui.

88. Reikėtų pažymėti, kad direktyvos 8 straipsnio 7 dalimi valstybėms narėms suteikiama veiksmų laisvė nuspręsti, ar atskleisti asmens identifikavimo kodus. Todėl valstybėms narėms neprivaloma tvarkyti identifikavimo kodų, nebent tai būtina civiliniam ieškiniui pareikšti.

89. Nepaisant duomenų tikslaus pobūdžio, svarbu yra tai, kad reikia disponuoti visais atitinkamais duomenimis, būtinai kreiptis į teismą. Todėl jeigu pagal nacionalinę teisę pakanka adreso, jokia papildoma informacija neturėtų būti atskleidžiama.

90. Patikrinti, kiek asmens duomenų reikia, kad *Rīgas Satiksme* pagal Latvijos teisę galėtų veiksmingai pareikšti ieškinį²⁹, turi nacionalinis teismas. Tiesiog noriu pabrėžti, kad, kaip jau nurodyta šios išvados 74 ir 75 punktuose, alternatyvių galimybių gauti būtinus asmens duomenis buvimas taikant 7 straipsnio f punktą nėra svarbus. *Rīgas Satiksme* turėtų būti sudaryta galimybė gauti visą *būtiną* informaciją iš vieno valdytojo, į kurį ji kreipėsi.

C. Epilogas dėl duomenų apsaugos

91. Šis atvejis gana savotiškas. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar išimtį, kuria *leidžiama* tvarkyti asmens duomenis, galima aiškinti kaip duomenų valdytojui tenkančią *pareigą* atskleisti eismo įvykių sukėlusio asmens tapatybę. Atrodo, kad tikroji priežastis, kodėl užduotas šis klausimas, yra tai, kad nacionaliniu lygmeniu tokios informacijos gavimo būdai labai apsunkinti, o gal net ir apskritai uždrausti duomenų apsaugos tikslais.

92. Žvelgdamas į nagrinėjamų įvykių seką neinformuotas pašalinis asmuo galėtų užduoti paprastą klausimą: ar asmens prašymas atskleisti jo turtą sugadinusio asmens, kuriam jis nori iškelti bylą dėl žalos atlyginimo, tapatybę tikrai yra toks atvejis, kai policijos pareigūnai privalo keliais lygmenimis derinti interesus ir užtikrinti proporcingumą, vėliau įsiveldami į ilgą bylinėjimąsi, o nacionalinė duomenų apsaugos institucija turi pateikti išvadą?

93. Ši byla yra dar vienas pavyzdys³⁰, kai duomenų apsaugos teisės aktai taikomi gana stebinančiomis aplinkybėmis. Ne tik neinformuotam pašaliniam asmeniui kyla tam tikras intelektualinis nuogąstavimas, ar duomenų apsaugos taisyklės taikomos ir veikia pagrįstai. Pasinaudosiu galimybe pateikti kelias baigiamąsias pastabas šiuo klausimu.

94. Nėra jokių abejonių, kad skaitmeniniame amžiuje asmens duomenų apsauga yra pirminės svarbos. Teisingumo Teismas vaidina lemiamą vaidmenį formuojant teismų praktiką šioje srityje³¹, ir ne be pagrindo.

29 — 2000 m. rugsėjo 14 d. Sprendimas *Fisher* (C-369/98, EU:C:2000:443, 38 punktas), 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimas *Huber* (C-524/06, EU:C:2008:724, 67 punktas).

30 — Iš naujesnės Teisingumo Teismo praktikos žr., pavyzdžiui, 2014 m. gruodžio 11 d. Sprendimą *Ryneš* (C-212/13, EU:C:2014:2428). Taip pat žr. 2017 m. sausio 11 d. Nutartį *Karim Boudjellal* (C-508/16, EU:C:2017:6), nors joje visų pirma vertinamos kitos Sąjungos teisės nuostatos.

31 — Žr. visų pirma 2014 m. balandžio 8 d. Sprendimą *Digital Rights Ireland ir kt.* (C-293/12 ir C-594/12, EU:C:2014:238), 2014 m. gegužės 13 d. Sprendimą *Google Spain ir Google* (C-131/12, EU:C:2014:317) ir 2015 m. spalio 6 d. Sprendimą *Schrems* (C-362/14, EU:C:2015:650).

95. Tačiau nurodytos bylos tikrai atspindi pagrindinį nerimą keliantį asmens duomenų apsaugos aspektą, dėl kurio ir buvo priimtos atitinkamos taisyklės, kurios turi būti griežtai saugomos: *didelio masto* asmens duomenų tvarkymas visų rūšių *mechaninėmis*, skaitmeninėmis priemonėmis, kaip antai kaupimas, administravimas, ir didelių duomenų rinkinių naudojimas, duomenų rinkinių perdavimas neteisėtai tikslais, metaduomenų rinkimas ir rengimas analizei ir pan.

96. Kaip ir bet kurioje kitoje teisės srityje, tam tikrą veiklą reglamentuojančios taisyklės turi būti pakankamai lanksčios, kad apimtų visas galimas pasekmes. Tačiau dėl to gali kilti per plataus šių taisyklių aiškinimo ir taikymo pavojus. Jos gali būti imamos taikyti ir tais atvejais, kai sąsaja su pradiniu tikslu yra gana silpna ir ginčytina. Galiausiai dėl pernelyg plataus taikymo ir tam tikro „taikymo absoliutizmo“ gali būti sukompromituota net ir pradinė idėja, kuri pati savaime buvo labai svarbi ir teisėta.

97. Kalbant apskritai, Sprendime *Promusicae* Teisingumo Teismas pabrėžė, jog su asmens duomenimis susijusios direktyvos turi būti aiškinamos taip, kad būtų užtikrinta teisinga pusiausvyra tarp įvairių Sąjungos teisės sistemos saugomų pagrindinių teisių³².

98. Šią poziciją turbūt būtų galima papildyti tam tikra pagrįstumo taisykle, kuri turėtų būti taikoma pusiausvyros užtikrinimo etape. Tai reikėtų, kad būtų atsižvelgiama į pradinį ir *pagrindinį* (žinoma, jokiu būdu ne vienintelį, o tiesiog pagrindinį) teisės aktų tikslą: *didesniu* mastu reguliuoti veiksmus, kurie atliekami *mechaniniais*, automatizuotais būdais, ir juos atlikus gautos informacijos naudojimą ir perdavimą. Priešingai, mano kuklia nuomone, tais atvejais, kai asmuo prašo *pavienės* informacijos, susijusios su konkrečiu asmeniu ir *konkrečiais* santykiais, reikėtų taikyti švelnesnes taisykles, jeigu yra aiškus ir visiškai teisėtas tikslas, atsirandantis įprastai taikant teisės normas.

99. Apibendrinant galima pasakyti, kad sveikas protas nėra teisės šaltinis. Tačiau juo tikrai reikėtų vadovautis aiškinant teisę. Būtų labai blogai, jeigu asmens duomenų *apsauga* pavirstų asmens duomenų sukuriomomis *kliūtimis*.

V. Išvada

100. Remdamasis tuo, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į *Augstākā tiesa, Administrativo lietu departaments* (Aukščiausiojo Teismo administracinių bylų skyrius, Latvija) pateiktą prejudicinį klausimą atsakyti taip:

1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo 7 straipsnio f punktas negali būti aiškinamas kaip nustatantis valdytojo pareigą atskleisti asmens duomenis, kurių prašo trečioji šalis, siekdama pareikšti civilinį ieškinį.

Tačiau pagal direktyvos 7 straipsnio f punktą toks atskleidimas nėra draudžiamas, jeigu nacionalinėje teisėje numatyta, kad asmens duomenys gali būti atskleidžiami susiklosčius tokioms situacijoms, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje. Tai, kad eismo įvykio momentu duomenų subjektas buvo nepilnametis, šiuo atžvilgiu nėra reikšminga.

32 — 2008 m. sausio 29 d. Sprendimas *Promusicae* (C-275/06, EU:C:2008:54, 68 punktas).